ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
30 ΜΑΪΟΥ 2026

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1η δραστηριότητα

Α1. α) Ο συγγραφέας πραγματεύεται χαρακτηριστικά του μπάσκετ, που θεωρεί επίκαιρα και χρήσιμα σε έναν διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο. Αναλυτικότερα, η τακτική των παικτών να αλλάζουν θέσεις σε ένα παιχνίδι μπάσκετ, που προσιδιάζει στην ανάγκη των ανθρώπων να αλλάζουν συνεχώς ρόλους στον κοινωνικό τους βίο, για να εναρμονίζονται με τα νέα δεδομένα της ζωής, που επιβάλλει τόσο ανάληψη συγκεκριμένων υποχρεώσεων και αρμοδιοτήτων όσο και συνεργασία και ομαδικό πνεύμα, αποτελεί βασικό στοιχείο του αθλήματος, χρήσιμο στην καθημερινότητα του ατόμου. Επομένως, η ευελιξία και η προσαρμοστικότητα αποτελούν την πρώτη, κατά τον Χολάντερ, επίκαιρη αρχή του μπάσκετ. Επιπλέον, η υποχρέωση του παίκτη να ευστοχεί, πηδώντας όσο το δυνατόν ψηλότερα και πετώντας την μπάλα όσο το δυνατόν ψηλότερα, επιβάλλει σε όσους ασχολούνται με το άθλημα να θέτουν φιλόδοξους στόχους και να δίνουν τον καλύτερό τους εαυτό, για να τους επιτύχουν, ακόμα και αν από άλλους οι στόχοι αυτοί θεωρούνται ανέφικτοι. Το να είναι, λοιπόν, η στοχοθεσία τολμηρή, ώστε να ωθεί τον νέο να υπερβαίνει τη μέτρια προσπάθεια, αποτελεί, κατά τον Χολάντερ, δεύτερη σημαντική αρχή του μπάσκετ, ιδιαίτερα χρήσιμη και για τον καθημερινό βίο.

β. Στην παράγραφο ***«Είναι μία ανάμνηση … να πορεύεσαι μέσα στον κόσμο»*** ο Χολάντερ κάνει επίκληση στο συναίσθημα, για να απαντήσει με τρόπο πειστικό ότι το μπάσκετ δεν είναι απλώς ένα άθλημα αλλά ένας τρόπος κατανόησης της κοινωνίας.

Συγκεκριμένα, χρησιμοποιεί

α) την **<u>αφήγηση</u>** στο χωρίο ***όταν ήμουν έξι ετών, ο πατέρας μου ασφαλτόστρωσε την αυλή μας και έστησε μια κανονική μπασκέτα.***

β) <u>μεταφορική χρήση της γλώσσας</u> στο χωρίο ***πορεύεσαι μέσα στον κόσμο.***

γ) <u>ασύνδετο σχήμα</u> στο σημείο ***ισχυρός, βασικός, βιώσιμος προσανατολισμός***.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

δ) **<u>ευθύ λόγο</u>** στο σημείο ***«Κοίτα ψηλά».***

ε) **<u>πρώτο ρηματικό πρόσωπο</u>** στο ρήμα ***έμαθα***.

<u>2η δραστηριότητα</u>

Α2. **α)** «Θα μπορούσε το μπάσκετ να σώσει τον κόσμο;»
Ο τίτλος του κειμένου είναι πρωτότυπος. Η μεταφορική χρήση της γλώσσας στη φράση ***να σώσει τον κόσμο*** δίνει έμφαση στη σημασία του μπάσκετ στη ζωή των ανθρώπων και, κυρίως, των νέων, που θα κληθούν να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις του μέλλοντος. Έχει τη μορφή ρητορικής ερώτησης, που κεντρίζει την προσοχή των αναγνωστών και τους προβληματίζει για τα οφέλη που χαρίζει το μπάσκετ στους παίκτες και τους βοηθούν να αντεπεξέλθουν και στις γενικότερες δυσκολίες της ζωής. Επίσης, η ερώτηση αποτελεί αφορμή για τον συγγραφέα, ώστε αυτός να αναπτύξει στη συνέχεια το θέμα, να ανοίξει νοερό διάλογο με τον αναγνώστη και να δώσει ζωντάνια και παραστατικότητα στον λόγο. Οι προαναφερθείσες λειτουργίες καθιστούν τον τίτλο επικοινωνιακά αποτελεσματικό, αφού κεντρίζει το ενδιαφέρον του αναγνώστη και τον παρακινεί να διαβάσει το κείμενο.

β. ***«Ωστόσο, σημαντική θεωρώ και την υπέρβαση… ξεπερνούν τα όριά μας»:*** Η συγκεκριμένη παράγραφος αναπτύσσεται με αναλογία. Συγκεκριμένα, γίνεται συσχετισμός ανάμεσα στο άθλημα του μπάσκετ και τη ζωή. Ο συγγραφέας δηλώνει ότι, όπως στο μπάσκετ πρέπει ο αθλητής να θέσει υψηλούς στόχους και να προσπαθήσει να ξεπεράσει τα όριά του, για να τους υλοποιήσει, ακόμα και αν είναι φαινομενικά αδύνατοι, έτσι και στη ζωή πρέπει ο άνθρωπος να καταβάλλει σημαντική προσπάθεια, για να επιτύχει ό,τι ονειρεύεται.

Με την αναλογία ο αναγνώστης κατανοεί ευκολότερα τη σημασία της στοχοθεσίας στη ζωή, αφού η διαδικασία αυτή παρομοιάζεται με τη στοχοθεσία στο μπάσκετ, που είναι μια διαδικασία κατανοητή και γνωστή από την καθημερινή εμπειρία. Παράλληλα, η αναλογία καθιστά το κείμενο ζωντανό, παραστατικό και ενδιαφέρον. Τέλος, με την αναλογία κινητοποιείται περισσότερο η σκέψη του αναγνώστη, που καλείται να την κατανοήσει, αποκωδικοποιώντας τα στοιχεία της εκτεταμένης παρομοίωσης που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας, δηλαδή τις αντιστοιχίες και τις ομοιότητες ανάμεσα στο μπάσκετ και στη ζωή.

γ. **δυσπιστία:** **<u>εμπιστοσύνη, βεβαιότητα</u>** απέναντι στους θεσμούς
αίσθηση συλλογικής **αποσύνθεσης: (ανα)<u>συγκρότησης, οργάνωσης</u>**
συνεχώς **μεταβαλλόμενο: <u>αναλλοίωτο, αμετάβλητο, σταθερό</u>** κόσμο

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

3η δραστηριότητα

Α3.

Τίτλος: Εφόδια … ζωής!!!

Πρόλογος:

Μπορεί η κλιματική αλλαγή να αναχαιτιστεί; Είναι δυνατόν να εξαλειφθούν σήμερα οι κοινωνικές ανισότητες; Μπορούν οι νέοι να βρουν διέξοδο στις ανησυχίες και τους φόβους που τους προκαλούν οι πολεμικές συγκρούσεις και η ραγδαία τεχνολογική εξέλιξη, που δημιουργούν αβεβαιότητα και ενισχύουν τους φόβους για ένα ζοφερό μέλλον; Αυτοί, και άλλοι παρόμοιοι, προβληματισμοί δημιουργήθηκαν στη σχολική κοινότητα την προηγούμενη εβδομάδα μετά την ανάγνωση μιας συνέντευξης του Ντέιβιντ Χολάντερ, στην οποία καταγράφονταν σοβαρά προβλήματα του σύγχρονου κόσμου, αλλά εκφραζόταν και η ελπίδα υπέρβασής τους από τους νέους, αρκεί αυτοί, βέβαια, να διαθέτουν συγκεκριμένα εφόδια. Στο πλαίσιο αυτό, η συντακτική ομάδα της σχολικής εφημερίδας αποφάσισε να συντάξει το παρόν άρθρο, για να αναφερθεί στα εφόδια που χρειάζεται ένας νέος, για να ξεπεράσει τις δυσκολίες και να επιτύχει στόχους και φιλοδοξίες στον σύγχρονο μεταβαλλόμενο κόσμο.

Απάντηση ερωτήματος: εφόδια με τα οποία οι νέοι θα υπερβούν τις δυσκολίες και τα αδιέξοδα του κόσμου:

- **Πνευματικά εφόδια:** Κριτική σκέψη, γόνιμη και δημιουργική αμφισβήτηση, αναλυτική και συνθετική διαδικασία σκέψης, σφαιρική μόρφωση, πνευματική εγρήγορση: απαλλαγή από προκαταλήψεις και στερεότυπα / απελευθέρωση της σκέψης / αποφυγή χειραγώγησης και προπαγάνδας / διάπλαση ολοκληρωμένης προσωπικότητας / ξεκάθαρη στοχοθεσία.
- **Ηθικά εφόδια:** Αρχές, αξίες, ιδανικά, όπως εντιμότητα, ειλικρίνεια, σεβασμός, αξιοπρέπεια, απαλλαγή από ηθικούς καταναγκασμούς και πουριτανισμό: οικοδόμηση ακλόνητου αξιακού κώδικα / σταθερή πορεία στη ζωή με έρμα και αδιαπραγμάτευτη ηθική / αποφυγή παραβατικών συμπεριφορών και αθέμιτων μέσων.
- **Ψυχικά εφόδια:** Ευαισθησία, ηρεμία, συναισθηματική ασφάλεια και ωριμότητα, θάρρος, αυτοπεποίθηση, αισιοδοξία, επιμονή, υπομονή: αντιμετώπιση κάθε πρόκλησης και δυσκολίας με πίστη στον εαυτό και χωρίς επιβλαβείς και απρόβλεπτες συναισθηματικές εξάρσεις.
- **Κοινωνικά εφόδια:** Κοινωνική ευαισθησία και συνείδηση, πνεύμα συνεργασίας, αλληλεγγύης, άμιλλας, ομοψυχίας και διαλλακτικότητας: σύναψη εποικοδομητικών διαπροσωπικών σχέσεων / δημιουργική αφομοίωση των κανόνων και των αξιών της κοινωνίας / διασφάλιση κοινωνικής συνοχής / αρμονική συμβίωση με τα υπόλοιπα μέλη της κοινωνίας.
- **Πολιτικά εφόδια:** Πολιτική συνείδηση, δημοκρατικό φρόνημα, ενημέρωση, δυνατότητα για άσκηση κριτικής στην εξουσία και στηλίτευση της αυθαιρεσίας, γνώση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων: πολιτικοποίηση / συμμετοχή στα κοινά και στη διαμόρφωση της δημόσιας ζωής / ο νέος συμμέτοχος στις εξελίξεις και όχι στο κοινωνικό περιθώριο / εξυγίανση δημοκρατίας.

ΑΡΧΕΙΟΘΕΤΗΡΙΟ

- **<u>Επαγγελματικά εφόδια:</u>** Τεχνογνωσία, γλωσσομάθεια, ψηφιακές δεξιότητες εξειδίκευση, συνειδητοποίηση της κοινωνικής αποστολής της εργασίας, δημιουργικότητα, φιλοπονία: αποφυγή της ανεργίας / αυτοπραγμάτωση του νέου και ανάπτυξη των δυνατοτήτων του.
- **<u>Πολιτιστικά εφόδια:</u>** 1) Αισθητική, καλαισθησία, εκλεπτυσμένος ψυχικός κόσμος: εξευγενισμός της ψυχής / αποφυγή των επικίνδυνων μηνυμάτων της υποκουλτούρας και των υποπροϊόντων της Τέχνης. 2) Φιλοπατρία, ιστοριογνωσία, εθνική συνείδηση, υψηλό εθνικό φρόνημα: αποφυγή της ξενομανίας και του εθνικού αποχαρακτηρισμού / υγιής κοσμοπολιτισμός, που θεμελιώνεται στη διαφύλαξη της ιδιαίτερης πολιτιστικής και εθνικής ταυτότητας κάθε λαού και όχι στην ισοπεδωτική αφομοίωσή του.

<u>Επίλογος:</u>

Ολοκληρώνοντας την πραγμάτευση του θέματος, αξίζει να τονίσει κανείς ότι οι νέοι καλούνται να έρθουν αντιμέτωποι στο μέλλον με πολλές προκλήσεις. Ωστόσο, χάρη στην προσαρμοστικότητα και τη φιλομάθεια που τους διακρίνει, δύνανται να αποκτήσουν και να αξιοποιήσουν πολύτιμα εφόδια για την αντιμετώπιση των δυσκολιών. Συνεπώς, αν δράσουν με γνώση, υπευθυνότητα και δυναμισμό μπορούν να συμβάλουν στη διαμόρφωση ενός καλύτερου και πιο αισιόδοξου μέλλοντος.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

Β. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1η δραστηριότητα

Β1. Το ποιητικό υποκείμενο εξομολογείται ότι ***«ζωγραφίζει» τις μέρες του με ποιήματα***. Η εξομολόγηση αυτή δηλώνει ότι η ενασχόλησή του με την ποίηση τον καθιστά δημιουργικό και συμβάλλει στην παραγωγή ενός ποιητικού έργου που παρέχει αισθητική απόλαυση αντίστοιχη με αυτήν που παρέχει ένα έργο ζωγραφικής. Τα χρώματα τα ***«παίρνει από της καρδιάς το αλφαβητάρι»,*** κάτι που σημαίνει ότι εκφράζει στα ποιήματά του τα συναισθήματά του, και ***«τα υλικά απ' της σκέψης το εργαστήρι»***, παραδοχή που σημαίνει ότι το έργο του είναι προϊόν σκέψης και προβληματισμού.

2η δραστηριότητα

Β2. **α)** Στο ποίημα χρησιμοποιείται το α' ενικό ρηματικό πρόσωπο της Οριστικής στο ρήμα **Ζωγραφίζω τις μέρες μου με ποιήματα** και της Υποτακτικής στο ρήμα **Να ζωγραφίσω τις μέρες όλου του κόσμου με ποιήματα**. Η χρήση του α' ενικού προσώπου εκφράζει προσωπική, εξομολογητική διάθεση, αφού το ποιητικό υποκείμενο προβαίνει στην κατάθεση προσωπικών σκέψεων και συναισθημάτων. Έτσι, αναδεικνύει τη βιωματική του σχέση με τα πράγματα, προσδίδοντας στον λόγο υποκειμενική χροιά. Συνεπώς, με το πρώτο ενικό πρόσωπο περιγράφονται προσωπικά βιώματα και εκφράζονται προσωπικές κρίσεις, που καθιστούν το ύφος εξομολογητικό και, κατ' επέκταση, υποκειμενικό. Η Οριστική Έγκλιση δηλώνει ότι η ποιητική παραγωγή αποτελεί για το ποιητικό υποκείμενο μια πράξη / κατάσταση πραγματική και βέβαιη. Η χρήση της Υποτακτικής Έγκλισης εκφράζει την επιθυμία και την πρόθεση του ποιητικού υποκειμένου, αλλά και μια ενδεχόμενη προτροπή προς τον εαυτό του, να συνεχίσει να ασχολείται με το ποιητικό του έργο, για να προσφέρει με αυτό σε όλον τον κόσμο.

β) Στο ποίημα χρησιμοποιούνται

μεταφορές: Ενδεικτικά χωρία: ***Ζωγραφίζω τις μέρες μου με ποιήματα, Παίρνω τα χρώματα απ' της καρδιάς τ' αλφαβητάρι, τα υλικά απ' της σκέψης το εργαστήρι, ταξιδεύω στη γη των εννοιών στον ουρανό και τα πελάγη τους. Ορειβατώ στα ύψη τους τα δυσθεώρητα και χάνομαι στης σημασίας τους το βυθό. Οι εκθέσεις μόνιμες στην πινακοθήκη της καρδιάς μου. Να ζωγραφίσω τις μέρες όλου του κόσμου με ποιήματα.***

επανάληψη:
Ζωγραφίζω τις μέρες μου με ποιήματα *και* ***Να ζωγραφίσω τις μέρες όλου του κόσμου με ποιήματα***

προσωποποίηση: ***Κι έχω ένα όνειρο που με παιδεύει.***

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Β3. Στο τέλος του ποιήματος το ποιητικό υποκείμενο εκφράζει μια ενδόμυχη επιθυμία του, να συνεχίσει να γράφει ποιήματα ***(να ζωγραφίσω … ποιήματα)***. Έτσι, πιστεύει ότι θα προσφέρει την αισθητική απόλαυση που χαρίζει η ποίηση σε όλον τον κόσμο καθημερινά ***(τις μέρες … κόσμου)***. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα χαρίσει αισιοδοξία και χαρά σε όλους τους ανθρώπους και, κυρίως, στα παιδιά και τους νέους ***(γεμάτες … παιδιά)***, που έχουν ανάγκη να προβούν σε μια θεώρηση της ζωής και του μέλλοντος κόσμου πιο ελπιδοφόρα. Το όνειρο του ποιητικού υποκειμένου και, κατ' επέκταση, το μήνυμα του ποιήματος θα μπορούσε να εμπνεύσει τους σύγχρονους νέους, που, όπως και το ποιητικό υποκείμενο, όταν βρουν κάποιον στόχο ζωής, καταβάλλουν κάθε προσπάθεια, για να τον υλοποιήσουν, πολύ περισσότερο, όταν ο στόχος αυτός συμβάλλει στη βελτίωση της ζωής, όταν δηλαδή αποτελεί ένα κοινωφελές όραμα, που θα προσφέρει αισιοδοξία και χαρά σε έναν κόσμο ζοφερό. Πρόκειται, βέβαια, για έναν στόχο για τον οποίο αξίζει και πρέπει να «παιδεύεται» κανείς, όπως ακριβώς και το ποιητικό υποκείμενο «παιδεύει» η αγάπη του για την Ποίηση.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΚΑΤΕΡΙΝΗ